

СИЛАБУС

курсу «ФІНАНСИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Галузь знань 07 *Управління та адміністрування*
Спеціальність 072 *«Фінанси, банківська справа та страхування»*
Освітня програма *«Фінанси, митна та податкова справа»*

Факультет/ кафедра, за якою закріплена дисципліна		Факультет управління фінансами та бізнесу/ кафедра фінансового менеджменту	
Ступінь вищої освіти		Бакалавр	
Статус дисципліни		Навчальна дисципліна нормативного компонента фахового переліку	
Семестр		П'ятий	
Форма навчання		Денна	
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/загальна кількість годин		4 кредити / 120 годин	
Викладачі дисципліни		Дубик Вікторія Яківна <i>к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансового менеджменту</i> Козекевич Ольга Романівна <i>к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансового менеджменту</i>	
Контактна інформація про викладача		Профайл викладачів курсу: https://financial.lnu.edu.ua/employee/dubyk-viktoriya-yakivna Електронна пошта: viktoriya.dubyk@lnu.edu.ua Телефон: (032) 245-06-56	
Консультації з питань вивчення дисципліни		Середа: 15.00-16.00 год. (вул. Медової Печери, 53, ауд. 114)	
Мова викладання		Українська	
Сторінка курсу			

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Коротка анотація дисципліни	<p>Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується необхідністю формування міжнародними економічними співтовариствами і кожною державою зокрема, надійного фінансового механізму щодо забезпечення зовнішньоекономічних відносин між державами та суб'єктами господарювання різних країн. Стійкі взаємовигідні зовнішньоекономічні зв'язки сприяють економічному зростанню і процвітанню держави, підприємств і населення. Особливе місце в цьому процесі займають фінансові відносини. Зростання масштабів зовнішньоекономічного співробітництва і поява нових його форм є передумовою щодо оптимізації системи фінансування і кредитування зовнішньоекономічної діяльності.</p> <p>Тому у підготовці фінансистів, управлінців та економістів загалом вагоме значення відіграє вивчення дисципліни «Фінанси зовнішньоекономічної діяльності».</p>
Мета дисципліни	<p>Предметом навчальної дисципліни є система фінансово-економічних відносин, які виникають у процесі зовнішньоекономічної діяльності.</p> <p>Метою вивчення дисципліни «Фінанси ЗЕД» є формування теоретичних знань з питань побудови фінансово-економічних відносин при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності в сучасних умовах.</p>

	<p>Завдання вивчення дисципліни «Фінанси ЗЕД» полягають у:</p> <ul style="list-style-type: none"> - засвоєнні студентами сутності, функцій і принципів організації фінансів зовнішньоекономічної діяльності; - аналізі проблем у сфері фінансування та кредитування зовнішньоекономічної діяльності; - засвоєнні методики здійснення зовнішньоекономічних операцій і супутніх їм операцій валютного регулювання, митного контролю, страхування; - засвоєнні процесів формування доходів від зовнішньоекономічної діяльності, фінансування витрат, оподаткування суб'єктів господарювання; - формуванні умінь і навичок роботи з нормативно-законодавчими актами, з документацією по зовнішньоекономічних угодах. 						
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Митний кодекс України від 11.08.2013 р. (зі змінами і доповненнями). 2. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. (зі змінами і доповненнями). 3. Фінанси зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Стасишин А.В., Дубик В.Я., та ін.]; за заг. ред. Н. С. Ситник. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – 460 с. 4. Козак Ю.Г. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. – Київ-Катовіце: Центр учбової літератури, 2016. – 289 с. 5. Гребельник О.П. Митна справа: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 472 с. 6. Митна справа : підручник / Н.В. Мережко, П.В. Пашко, О.В. Рождественський ; за ред. П.В. Пашка. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 572 с. 7. Рум'янцев А.П. Зовнішньоекономічна діяльність: навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 292 с. 8. Тюріна Н. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2016. – 408 с. 						
<p>Обсяг курсу</p>	<p>Аудиторні години: 64 з них:</p> <table border="0"> <tr> <td>лекції</td> <td>32 годин</td> </tr> <tr> <td>практичні заняття</td> <td>32 годин</td> </tr> <tr> <td>самостійна робота</td> <td>56 годин</td> </tr> </table>	лекції	32 годин	практичні заняття	32 годин	самостійна робота	56 годин
лекції	32 годин						
практичні заняття	32 годин						
самостійна робота	56 годин						
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Після завершення цього курсу студент буде :</p> <p>а) знати</p> <ul style="list-style-type: none"> - нормативно-правові акти у сфері організації, управління і регулювання зовнішньоекономічної діяльності України; - основи державної політики в галузі фінансування зовнішньоекономічної діяльності; - організацію роботи з фінансування та кредитування зовнішньоекономічної діяльності підприємств; - проблеми в сфері фінансування зовнішньоекономічної діяльності та шляхи їх вирішення. <p>б) уміти</p> <ul style="list-style-type: none"> - застосовувати на практиці нормативно-правові акти у сфері організації фінансів зовнішньоекономічної діяльності; - використовувати фінансові інструменти в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю підприємства; - проводити оцінку ефективності зовнішньоекономічної діяльності. 						
<p>Ключові слова</p>	<p>Зовнішньоекономічна діяльність, зовнішньоекономічна операція, міжнародна торгівля, форми міжнародного торговельного обміну, валютна політика, митна політика, митно-тарифне регулювання, нетарифне регулювання, кредитування ЗЕД, зовнішньоекономічний контракт, факторинг, форфейтинг, страхування ЗЕД, фінансові ризики.</p>						
<p>Формат курсу</p>	<p>Очний Проведення лекцій, семінарських та практичних занять, консультацій.</p>						

<p style="text-align: center;">Теми</p>	<p>Тема 1. Сутність фінансів зовнішньоекономічної діяльності Тема 2. Зовнішньоторговельна політика: методи регулювання міжнародної торгівлі Тема 3. Валютно-фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності Тема 4. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності Тема 5. Нетарифні інструменти регулювання ЗЕД Тема 6. Умови платежу та форми розрахунків у зовнішньоекономічних операціях Тема 7. Кредитування ЗЕД Тема 8. Зовнішньоекономічні контракти: зміст, ціноутворення та фінансове забезпечення договірних зобов'язань Тема 9. Факторинг як форма фінансування ЗЕД Тема 10. Форфейтинг як форма фінансування експорту Тема 11. Страхування ЗЕД Тема 12. Оподаткування зовнішньоекономічної діяльності Тема 13. Фінанси міжнародної інноваційної діяльності Тема 14. Роль офшорних компаній у зовнішньоекономічній діяльності Тема 15. Управління фінансовими ризиками в сфері ЗЕД</p>
<p style="text-align: center;">Підсумковий контроль, форма</p>	<p>Поточний контроль / екзамен.</p>
<p style="text-align: center;">Пререквізити</p>	<p>Мікроекономіка, Макроекономіка, Теорії та історія фінансової системи, Фінанси, Гроші та кредит, Фінанси суб'єктів господарювання</p>
<p style="text-align: center;">Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу</p>	<p>Навчальна дискусія, лекції-візуалізації, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозковий штурм, імітаційна ділова гра, захист кейсів</p>
<p style="text-align: center;">Необхідне обладнання</p>	<p>Проектор, роздаткові матеріали, підключення до мережі Інтернет.</p>
<p style="text-align: center;">Критерії оцінювання</p>	<p>Оцінювання проводиться <u>за 100-бальною шкалою</u>. Бали нараховуються за таким співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні (семінарські)/самостійні/модулі 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість – 50 балів • екзамен: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість – 50 балів <p>Підсумкова максимальна кількість – 100 балів.</p> <p>Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – 20% від визначених балів за даний вид роботи. Студенти виконують декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу). Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, довідка про стан здоров'я).</p> <p>Політика щодо академічної доброчесності: списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Політика щодо відвідування: Відвідування занять (лекцій, практичних, семінарських занять курсу) є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік, карантин) навчання може відбуватись в он-лайн формі. Студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Уся література, яка викладачем надається виключно в освітніх цілях є без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p>

**Питання до заліку чи
екзамену.**

1. Роль держави в регулюванні зовнішньоекономічного сектора економіки
2. Органи державного регулювання ЗЕД
3. Цілі і суб'єкти регулювання ЗЕД
4. Інструменти регулювання ЗЕД
5. Принципи ЗЕД підприємств
6. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності
7. Види зовнішньоекономічної діяльності
8. Причини розвитку зовнішньоекономічної діяльності
9. Особливості зовнішньоекономічної політики України
10. Основні теорії управління зовнішньоекономічною діяльністю
11. Класифікація зовнішньоекономічних зв'язків
12. Платіжний баланс
13. Показники функціонування зовнішньоекономічної діяльності
14. Митне регулювання в Україні
15. Принципи митного регулювання ЗЕД
16. Еволюція розвитку митної системи
17. Функції митних органів
18. Митний тариф як інструмент економічної політики України
19. Функції митного тарифу
20. Мито як вид непрямого податку
21. Класифікація мита за різними критеріями
22. Фіскальне, протекціоністське, преференційне мито
23. Номінальне, реальне мито
24. Автономне, конвенційне мито
25. Експортне, імпортне, транзитне мито
26. Адвалорне, комбіноване, специфічне, змішане мито
27. Спеціальне, антидемпінгове, компенсаційне мито
28. Попереднє, постійне, сезонне мито
29. Просте, складне мито
30. Стале, змінне мито
31. Митні платежі, їх класифікація
32. Митні збори
33. Тарифні, нетарифні платежі
34. Митні податки
35. Види митного режиму в Україні
36. Основні митні процедури і порядок їх здійснення
37. Організація діяльності митних брокерів і ліцензійних митних складів
38. Валютне регулювання ЗЕД
39. Система оподаткування ЗЕД в Україні
40. Нетарифні методи регулювання ЗЕД, їх класифікація
41. Структура зовнішньоторговельного договору купівлі продажу
42. Сутність поняття „протекціонізм”
43. Митний контроль як складова митно-тарифної політики
44. Квотування і контингентування
45. Ліцензування, ліцензії та їх класифікація
46. Форми реалізації науково-технічних зв'язків на світовому ринку.
47. Сутність категорії "іноземні інвестиції", їх види, форми та можливості захисту в Україні.
48. Спільне підприємництво в Україні: сутність, передумови, стан і перспективи розвитку.
49. Поняття офшорної зони, її організаційні форми та чинні пільги.
50. Сутність транспортного забезпечення зовнішньої торгівлі та базових умов постачання товарів від продавця до покупця.
51. Критерії вибору транспорту.
52. Особливості морських, залізничних, автомобільних і повітряних перевезень
53. Організація роботи транспортно-експедиторських підприємств.
54. Зміст, принципи, порядок і органи митного контролю.
55. Митні податки та збори.

	<p>56. Єдиний митний тариф України: сутність і зміст.</p> <p>57. Сутність і чинний механізм валютного регулювання, особливості його прояву на національному та міжнародному рівнях.</p> <p>58. Економічні й адміністративні методи валютного регулювання.</p> <p>59. Валюта. Валютні цінності Валютний курс і його види.</p> <p>60. Державне та недержавне регулювання ЗЕД.</p> <p>61. Основні етапи становлення валютного регулювання в Україні після здобуття незалежності.</p> <p>62. Стан валютного регулювання та контролю над цим процесом за сучасних умов.</p> <p>63. Зміст і основні принципи оподаткування ЗЕД.</p> <p>64. Основні види податків, запроваджені для суб'єктів ЗЕД в Україні.</p> <p>65. Чинні пільги в ЗЕД і механізм їх надання.</p> <p>66. Зміст і можливі джерела ризиків у ЗЕД.</p> <p>67. Види ризиків у ЗЕД.</p> <p>68. Захист від валютного та кредитного ризиків у ЗЕД.</p> <p>69. Економічний зміст страхування в ЗЕД.</p> <p>70. Основні види страхування в ЗЕД.</p> <p>71. Страхування зовнішньоекономічного ризику.</p> <p>72. Загальні показники ефективності ЗЕД.</p> <p>73. Часткові показники ефективності ЗЕД.</p> <p>74. Методи оцінювання виробничої господарської діяльності суб'єктів ЗЕД.</p> <p>75. Зміст і методологія аналізу ЗЕД.</p> <p>76. Нормативно-правове забезпечення ЗЕД України.</p> <p>77. Механізм регулювання ЗЕД України.</p> <p>78. Зовнішня торгівля як основна форма ЗЕД: показники, форми, методи.</p> <p>79. Суб'єкти, принципи й об'єкти ЗЕД.</p> <p>80. Поняття світового ринку та його кон'юнктури.</p>
Опитування	Опитування проводиться на семінарських та практичних заняттях у вигляді (есе, вирішення кейсу), тестові завдання, доповіді та презентації.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тиж-день	Тема	Форма заняття/ години	Результати навчання	Завдання
1	2	3	4	5
1/2	Тема 1. Сутність фінансів зовнішньоекономічної діяльності	Лекція/ семінар 2 год./2 год.	Знати характеристику категорій зовнішньоекономічної сфери та їх взаємозв'язки. Функції зовнішньоекономічної діяльності. Вміти визначити напрями впливу зовнішньоекономічного чинника на національну економіку. Аналізувати систему управління фінансами ЗЕД, теорії зовнішньої торгівлі та управління фінансами ЗЕД.	Тестові завдання. Виконання самостійної роботи. Есе. Кейси.
3	Тема 2. Зовнішньоторговельна політика: методи регулювання міжнародної торгівлі	Лекція/ семінар 2 год./2 год.	Знати основні організаційні форми торгівлі на світовому ринку. Вміти провести характеристику форм зовнішньоторговельної політики. Аналізувати рівні, види, інструменти і методи регулювання ЗЕД.	
4	Тема 3. Валютно-фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності	Лекція/ семінар 2 год./2 год.	Знати теоретичні засади держаного регулювання валютних відносин. Відповідальність за порушення валютного законодавства. Вміти визначити особливості проведення валютних операцій в сфері зовнішньоекономічної діяльності. Аналізувати валютну політику та її вплив на зовнішньоекономічну діяльність.	

5	Тема 4. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	Лекція/ семинар 2 год./2 год.	Знати поняття, принципи та методи митної політики України. Вміти систематизувати митно-тарифні регулятори, їх роль та рівні Аналізувати проблеми митного регулювання і напрямки з удосконалення митно-тарифної політики в Україні	Доповіді та презентації
6	Тема 5. Нетарифні інструменти регулювання ЗЕД	Лекція/ семинар 2 год./2 год	Знати нетарифні засоби регулювання, їх класифікацію і характеристики. Вміти визначити механізм впливу нетарифних засобів регулювання на економіку країни. Аналізувати ефективність застосування імпортного тарифу та імпортної квоти.	
7	Тема 6. Умови платежу та форми розрахунків у зовнішньоекономічних операціях	Лекція/ семинар 2 год./2 год	Знати поняття міжнародних розрахунків. Організацію і методичку здійснення міжнародних розрахунків. Сутність кореспондентських відносин між банками. Вміти визначити умови розрахунків Аналізувати особливості міжнародних розрахунків.	
8	Тема 7. Кредитування ЗЕД	Лекція/ семинар 2 год./2 год	Знати теоретичні основи кредитування ЗЕД, його суть і види. Вміти визначити особливості банківського кредитування ЗЕД. Аналізувати альтернативні форми фінансування.	
9	Тема 8. Зовнішньоекономічні контракти: зміст, ціноутворення та фінансове забезпечення договірних зобов'язань	Лекція/ семинар 2 год./2 год	Знати сутність зовнішньоекономічного контракту Вміти укладати зовнішньоекономічні контракти Аналізувати викладення умов контракту: предмет договору (контракту), базисні умови поставки товарів (приймання-здавання виконаних робіт або послуг), умови платежів, умови приймання-здавання товару (робіт, послуг), форс-мажорні обставини	
10	Тема 9. Факторинг як форма фінансування ЗЕД	Лекція/ семинар 2 год./2 год.	Знати сутність та загальну характеристику факторингу, як форми фінансування ЗЕД. Вміти визначити особливості проведення факторингових операцій Аналізувати ризики факторингових операцій у сфері ЗЕД.	
11	Тема 10. Форфейтинг як форма фінансування експорту	Лекція/ семинар 2 год./2 год.	Знати суть види і функції міжнародного форфейтингу. Вміти систематизувати основні види ризиків при операції форфейтингу. Аналізувати особливості міжнародного форфейтингу в Україні.	
12	Тема 11. Страхування ЗЕД	Лекція/ семинар 2 год./2 год.	Знати сутність та основні види страхування ЗЕД. Специфіку страхування вантажів при експортно-імпортних операціях. Вміти оцінювати ризики у ЗЕД з точки зору їх страхування та перестраховання. Аналізувати страхові порушення у сфері ЗЕД та напрямки їх протидії.	
13	Тема 12. Оподаткування зовнішньоекономічної діяльності	Лекція/ семинар 2 год./2 год.	Знати теоретичні засади оподаткування експортно-імпортних операцій. Вміти застосовувати підходи оподаткування товарів в залежності від обраного митного режиму. Аналізувати податкову політику в сфері ЗЕД.	
14	Тема 13. Фінанси міжнародної інноваційної діяльності	Лекція/ семинар 2 год./2 год.	Знати сутність і основні поняття міжнародної інноваційної діяльності. Вміти визначити особливості інфраструктури міжнародного ринку інновацій. Аналізувати систему фінансування міжнародної інноваційної діяльності.	
15	Тема 14. Роль офшорних компаній у зовнішньоекономічній діяльності	Лекція/ семинар 2 год./2 год.	Знати суть, основні риси офшорних зон та їх види. Вміти визначити особливості створення класичних офшорних компаній. Аналізувати систему фінансування офшорних	

			компаній.	
16	Тема 15. Управління фінансовими ризиками в сфері ЗЕД	Лекція/ семінар 2 год./2 год.	Знати економічний зміст та поняття фінансового ризику. Основні критерії ризику. Причини виникнення фінансових ризиків в сфері ЗЕД. Вміти визначити джерела фінансових ризиків в ЗЕД. Аналізувати види ризику за причинами виникнення.	